

Ruleta rusească

MICHAEL ISIKOFF ȘI DAVID CORN

NOTĂ

Este o adevărată provocare să scrii o carte despre un scandal care încă nu s-a încheiat – din moment ce povestea și anchetele continuă să se desfășoare, cu noi dezvăluiri, posibile citații și incriminări. Multe dintre sursele noastre rămân implicate în această controversă și, în consecință, au ezitat să vorbească deschis. Cu toate acestea, ele au fost dispuse să ne furnizeze informații de background importante și esențiale, ceea ce înseamnă că noi puteam folosi materialul fără să le menționăm numele. Citatele atribuite personajelor din această carte se bazează pe interviuri atât cu aceste persoane, cât și cu acelea care aveau cunoștință de respectivele declarații.

Pentru această carte am intervievat peste o sută de oficiali ai administrației Obama, oficiali ai administrației Trump, foști și actuali membri ai comunității de informații din Statele Unite, jucători- cheie ai campaniilor lui Trump și Clinton, parteneri de afaceri ai lui Trump, experți în securitate cibernetică și mulți alții. Am înaintat Casei Albe o lungă listă de întrebări cu privire la acțiunile lui Donald Trump ca om de afaceri, candidat și președinte. La cele mai multe dintre acestea, Casa Albă nu a dat niciun răspuns. În puținele cazuri în care Casa Albă a răspuns, am menționat acest lucru în text.

În timpul alegerilor din 2016, multe elemente ale scandalului Trump–Rusia nu au fost relatate de către presă. De atunci, mai multe instituții media au făcut eforturi impresionante pentru a dezvălui aspecte importante ale acestei afaceri de angajare. Anumite părți din relatările noastre se bazează pe aceste articole de presă, iar în notele de subsol menționăm câteva dintre cele mai semnificative contribuții.

INTRODUCERE

„Este un șantaj.“

Donald Trump a fost suspicios încă de la început.

În după-amiaza zilei de 6 ianuarie 2017, într-o sală de conferințe a clădirii Trump Tower, președintele ales i-a ascultat timp de două ore pe liderii Comunității naționale de informații a Statelor Unite ale Americiiⁱ, care îi prezentaseră pe scurt un document extraordinar: un raport elaborat de agențiile lor care concluziona faptul că guvernul rus inițiaseră o masivă campanie de influență sub acoperire, vizând subminarea sistemului politic al țării și alegerea sa ca președinte al Statelor Unite.

Trump își controlase furia în timpul acestei întâlniri – punând din când în când întrebări, exprimându-și îndoiala și agățându-se de ideea că totul ar fi putut fi o minciună, o parte dintr-un complot al Statului Paralel, care să arunce o urmă de îndoială asupra victoriei sale în fața lui Hillary Clinton din luna noiembrie a anului anterior și care să-i submineze autoritatea ca președinte.

Când șefii agențiilor de spionaj – James Clapper, directorul Serviciului Național de Informații, John Brennan, directorul CIA, și amiralul Michael Rogers, directorul Agenției Naționale de Securitate – au părăsit încăperea, unul dintre aceștia a rămas la urmă. Și atunci, directorul FBI, James Comey, i-a înmânat lui Trump altceva. Era un rezumat de două pagini al rapoartelor întocmite de un fost spion britanic, care susținea că Trump și organizatorii campaniei sale colaboraseră intens cu Moscova. Conform însemnărilor acestuia, serviciile de informații rusești adunaseră materiale compromițătoare despre Trump, care puteau fi folosite pentru a-l șantaja, inclusiv o înregistrare a sa în timp ce făcea niște comentarii sordide în compania unor prostituate, într-o camera de hotel din Moscova. FBI-ul nu îi dădea această informație pentru că ar fi dat crezare acelor rapoarte, i-a explicat Comey lui Trump. De fapt, Biroul nu confirmase niciunul dintre acele oribile detalii – iar Comey i-a spus noului președinte că el personal nu făcea obiectul unei anchete. Dar materialul a ajuns la presă și putea deveni public. Din spusele lui Comey, comunitatea de informații dorea doar să-l avertizeze.ⁱⁱ

După plecarea lui Comey, Trump a izbucnit indignat:

– E o porcărie, le-a zis el consilierilor săi. Nimic nu era adevărat.

Discuția s-a îndreptat în cele din urmă spre Comey și spre ceea ce urmărea acesta. Dintr-odată, totul i s-a lămurit lui Trump. Știa exact despre ce era vorba.

– E un șantaj, a exclamat Trump.

Ei îl șantajau. Comey – fără îndoială, cu aprobarea celorlalți – încerca de fapt să-i transmită un mesaj. Aveau ceva care-l putea compromite.

Trump mai văzuse asemenea lucruri înainte. Desigur, vechiul lui mentor, Roy Cohn – renumitul avocat care intervenise de atâtea ori pentru mușamalizarea afacerilor ilicite ale unor membri ai mafiei sau ale unor politicieni necinstiți –, știa cum funcționa acest lucru.

La fel făcuse cândva și cel mai cunoscut predecesor al lui Comey, J. Edgar Hoover, care le dăduse discret de înțeles politicienilor și celebriților timpurilor sale că posedă informații care le-ar fi putut distruge carierele într-un „minut newyorkez”ⁱⁱⁱ.

Acum, după cum vedea Trump situația, Comey și ceilalți încercau să-i facă și lui acest lucru. Dar el nu avea de gând să le permită.

Furia lui Trump din ziua aceea a dat de fapt tonul uneia dintre cele mai tumultuoase președinții din istoria Americii. Primul lui an în funcție avea să fie plin de accese de furie îndreptate împotriva dușmanilor săi politici, postări bizare pe Twitter și denunțări repetate ale furnizorilor de „fake news” care îi provocau onestitatea, competența și chiar stabilitatea mentală. O mare parte din această harababură era legată de investigațiile neobosite ale atacului Rusiei asupra alegerilor din 2016 – un subiect care îl înfuria pe Trump mai mult decât orice altceva. Rusia devenise o adevărată obsesie pentru torționarii săi – păcatul originar al președinției sale, un scandal care ridicase întrebări legate atât de legitimitatea sa, cât și de vulnerabilitatea națiunii la războiul informațional sub acoperire. Și totuși, Trump a refuzat disprețuitor să recunoască amploarea asaltului extins al Rusiei ca fiind un eveniment real și semnificativ. În mintea lui, orice investigare a acestei probleme nu era nimic altceva decât un efort de a-l distruge.

Și totuși, scandalul rusesc începuse cu decenii în urmă. Ani la rând, Trump făcuse tot felul de afaceri în Rusia, continuând cu acestea chiar și în primele luni ale campaniei sale prezidențiale – iar acest lucru anticipa felul în care avea să poarte negocieri cu autocraticul, tiranicul și periculosul lider rus, Vladimir Putin. Povestea Trump–Rusia își avea rădăcinile în confruntarea geopolitică mult mai amplă de după Războiul Rece dintre Statele Unite și Rusia, un conflict pe care Moscova l-a mutat în 2016 în spațiul cibernetic pentru a obține un avantaj strategic.

Cu un Trump incapabil să accepte, sau pur și simplu refuzând să înțeleagă războiul lui Putin împotriva democrației americane, a devenit responsabilitatea anchetatorilor guvernamentali și a reporterilor să pună cap la cap povestea completă – un efort care ar putea necesita ani întregi până la finalizare. Această carte este un prim pas către atingerea acestui obiectiv. Indiferent cum a privit Trump acest scandal, un lucru a fost sigur: pentru a preveni un viitor atac, publicul american și liderii săi trebuiau să înțeleagă și să se confrunte cu ceea ce s-a întâmplat de fapt. O contabilitate minuțioasă era o necesitate națională.

ⁱ United States Intelligence Community (IC) – federație compusă din 16 agenții guvernamentale distincte, al căror scop este acela de a sprijini politica externă și de securitate națională prin mijloace specifice serviciilor secrete.

ⁱⁱ Pentru relatarea lui Comey cu privire la întâlnirea din Trump Tower, vezi declarația lui James Comey înaintată comisiei pentru informații a Senatului din data de 8 iunie 2017. Aceasta poate fi găsită la adresa web : <https://www.intelligence.senate.gov/sites/default/files/documents/osjcomey-060817.pdf>.

ⁱⁱⁱ Instantaneu.